

OPERAČNĚ TAKTICKÁ PŘÍPRAVA

NĚKTERÉ POZNATKY Z CVIČENÍ „OBRANA NA ŠIROKÉ FRONTĚ V HORSKÉM A ZALESNĚNÉM TERÉNU“

Major Drahoslav Kratochvíl

Autor uvádí praktické poznatky ze cvičení provedeného v březnu t. r.

Zabývá se otázkou přehrazování směrů v obraně na široké frontě v konkrétních terénních podmínkách, otázkou součinnosti s jednotkami PS, dále pak problémy spojení, přemísťování VPS, PVO apod.

Vedení obranného boje na široké frontě je velmi obtížné a přináší s sebou řadu zvláštností. V článku chci rozebrat některé nové poznatky a zvláštnosti obrany na široké frontě, které nejsou uváděny v dosavadních předpisech a pomůckách.

Polní řád Čs. lidové armády uvádí, že obrana na široké frontě obvykle záleží v udržení jednotlivých terénních prostorů výhodných po stránce taktické a přehrazujících nejdůležitější směry ve spojení s protiztečemi z hloubky.

Cvičení v terénu v jihozápadním pohraničí však ukázalo, že přehrazení nejdůležitějších směrů odpovídá sice velkým šířkám úseků a malému množství sil obránce, dává však možnost útočníkovi proniknout. Citovaná zásada Polního řádu byla zobecněna na základě bojů v terénu, kde bylo skutečně několik směrů, podél nichž mohl nepřítel proniknout, a v ostatních úsecích byl terén téměř neprůchodný. V prostoru cvičení bylo v úseku pluku několik důležitých směrů a velká spousta směrů sice podružných, na nichž ovšem mohly proniknout nepřátelské skupiny často i s tanky. Přehrazení všech směrů při cvičení nebylo možné, protože by obrana byla lineární, nehluboká, většina sil by byla v jednom sledu, tedy bez možnosti aktivního zásahu z hloubky. Přehrazení jen nejdůležitějších směrů vytvořilo v sestavě řadu nebezpečných mezer, z nichž některé se nedaly střežit ani pozorováním.

Při cvičení pronikla neobsazenou mezerou nepozorovaně diverzní skupina do týlu a prováděla diverzi na komunikacích. Zneškodnila několik regulačních hlídek a důležité křižovatky obsadila svými směrníky. Projíždějící proud vozidel navedla objíždkami proti sobě a na vhodném místě několika granáty část vyřadila. Na silnici vznikla tak spleť situace, že pokračování přesunu mohlo dojít až po několika hodinách.

Vezmeme-li v úvahu vyřazená vozidla a ztráty ve skutečném boji i možnost této skupiny opakovat diverzi několikrát, vyplývá z toho závěr, že i malá jednotka v boji může ohrozit splnění úkolu pluku.

Velké množství směru postupu nepřítele v obraně na široké frontě vyžaduje vysílání i většího počtu průzkumných skupin ke zjištění činnosti nepřítele, zvláště pak k zjišťování a ničení jeho ZHN. Rovněž obsazení velkého počtu pozorovacích stanovišť a pohyblivých pozorovacích stanovišť

vyčerpá většinu sil průzkumných jednotek. Přitom velká část průzkumných jednotek musí zůstat veliteli v záloze (vyslání SPzH, PzO).

Velký počet průzkumných skupin kromě toho odčerpá většinu pojitek a přitom ještě i v současné době je na větší vzdálenost spojení s nimi problematické.

Při cvičení se ukázalo, že je nutné přenést část úkolů při zjišťování nepřitele a umístění jeho ZHN na jednotky Pohraniční stráže, zvláště v blízkosti hranic, a teprve v hloubce plnit tyto úkoly průzkumnými jednotkami. Pozorovací stanoviště třeba obsazovat příslušníky střeleckých jednotek a v plné míře využít pozorovacích stanovišť jednotek Pohraniční stráže.

Pro ničení zjištěných ZHN je u divize i pluků málo dělostřelectva. Při cvičení bylo třeba provádět složitý manévř k získání potřebného množství hlavních. Ukazuje se účelné vybavit průzkumné skupiny protitankovými řízenými střelami k samostatnému ničení a kromě toho předem vyčlenit skupiny dělostřelectva a řízených střel vyššího velitelství.

Mimořádně velké požadavky jsou při obraně na široké frontě kladeny na spojení. Nutnost zabezpečit nepřetržité spojení všech prvků značně rozptýlené bojové sestavy především technickými pojítky vyžaduje nadměrné množství spojovacího materiálu. Do zahájení boje spočívá veškerá tíha na linkovém spojení, protože z hlediska protiradiotechnické činnosti nepřitele nelze rádia vůbec používat. Při cvičení bylo v plném rozsahu využito existující telefonní sítě. Přesto nebylo možno zabezpečit linkové spojení podle požadavků velitelů, naopak umístění některých záloh bylo nutno přizpůsobit možnostem spojení a využít míst se stálou telefonní sítí, často na úkor taktických zásad.

K zabezpečení spojení pozorovacích stanovišť, zvláště v předpolí, bylo v plné míře využito linek Pohraniční stráže. Spojení bylo však třeba navazovat přes 3—5, někdy i více ústředí, takže byla velmi špatná slyšitelnost, přestože se používalo zesilovačů. Proto bylo třeba na důležité ústředny vyslat orgán na transitování hovorů.

Při organizaci rádiového spojení došlo také k některým nepředvídaným těžkostem. Aby se dosáhlo co největší donosnosti rádiových stanic, byla snaha umístit je na nejvyšších kopcích. Stanice se však v mnoha případech pro špatný stav cest a velkou vrstvu sněhu na kopce nedostaly. Kromě toho byly štáby umísťovány z hlediska PAO v údolích, stržích a roklích. To vedlo k nutnosti zasadit zálohu linkových pojitek a malých rádiových stanic k dálkovému ovládní.

Celé cvičení potvrdilo velký význam spojení pohyblivými pojítky a předávání zpráv styčnými důstojníky. Ovšem prostředky, které jsou k dispozici u divizního spojovacího praporu, zdaleka nestačí.

Jedna motocyklová spojka přidělená na VPS a jedna na TVS byla schopna doručit zprávy maximálně 2krát za den a 1krát za noc. Pro styčné důstojníky nejsou dopravní prostředky ani rádiové stanice plánovány vůbec, ačkoli všechna hlavní rozhodnutí, bojové rozkazy a hlášení o situaci byla předávána styčnými důstojníky. Z tohoto hlediska by bylo třeba doplnit tabulky divizní velitelské roty a spojovací baterie štábu dělostřelectva alespoň o 5 motocyklů a 2 osobní terénní automobily, nebo tyto prostředky přidat k diviznímu spojovacímu praporu jako pohyblivá pojítka.

Velmi obtížná je za obrany na široké frontě práce rekognoskačních skupin při přemísťování VPS do nových prostorů. Při cvičení pracovaly většinou v noci. Přitom nejsou pro tuto práci materiálně vybaveny, a proto nepřipravily nové stanoviště včas. Také spojení s nimi není zabezpečeno (ve výjimečných případech motocyklovou spojkou na úkor VPS), takže případná změna v situaci a umístění nového VPS k rekognoskační skupině nepronikne. Rovněž samotný přesun VPS byl ztížen. Umístění stanic mimo VS na značnou vzdálenost ztěžovalo řazení proudů. Zařazení rádiových stanic do proudu zpomalovalo přesun, přerušovalo proud, takže bylo proto bezpodmínečně nutno organizovat v proudu rádiové spojení.

Nedostatečné spojení se projevilo i při předávání zpráv o vzdušných cílech. Vzhledem k tomu, že zpravidla šlo o nízko letící cíle, bylo nutno předat zprávu velmi rychle. I když bylo používáno signálu VOZDUCH, došlo hlášení zpravidla pozdě. Uvědomění jednotek mohlo být provedeno jen v blízkém okruhu — akustickými signály. K lepšímu přehledu o vzdušné situaci by značně prospělo rozšíření tabulkových počtů civilních hlásek, tak aby mohly být vytvořeny alespoň dvě (tři) samostatné skupiny s vlastními pojítky. Odpovídalo by to i nutnosti dělení míst velení (VS, VPS, ZVS).

Zásobování mapami při cvičeních se dosud provádí jen ve výjimečných případech. Velitelé a štáby si připraví několik map předem, ovšem při změně prostoru v průběhu cvičení je map nedostatek.

Velké vzdálenosti mezi jednotkami při obraně na široké frontě naopak vyžadují, aby nejen styční důstojníci, ale i pěší spojky měly mapu, aby blouděním neztrácely čas. K odstranění tohoto nedostatku je třeba, aby ve štábech měli všichni důstojníci předem připraveny mapy větších prostorů a používali jich při cvičeních jako orientační mapy. Kromě toho je toto opatření žádoucí i z hlediska bojové pohotovosti. Podle zkušenosti jsou k těmto účelům nejvýhodnější mapy měřítka 1 : 100 000 nebo 1 : 200 000.

Štáby a velitelé při cvičení používaly mapy 1 : 25 000. Při cvičení soulep těchto map měl rozměr 6×3,5 m.

Je proto výhodnější používat pro vedení boje map měřítka 1 : 50 000.